

องค์ความรู้ ภาษา-วัฒนธรรม

โดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

แจส,แจซ

หลายท่านคงเคยได้ฟังเพลงแจวแจส กันมาบ้าง แจส มาจากภาษาอังกฤษว่า jazz ซึ่งเขียนเป็นภาษาไทยได้ว่าแจ๊ส หรือแจซ แจ๊สเป็นรูปแบบดนตรีที่เกิดขึ้นทางตอนใต้ของสหรัฐอเมริกาเมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และพัฒนาเรื่อยมาจนเป็นแบบอย่างที่ยึดเหนี่ยวตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

พจนานุกรมศัพท์ดนตรีสากลฉบับราชบัณฑิตยสภาอธิบายเกี่ยวกับแจ๊สว่า พัฒนาการของดนตรีแจ๊สเกิดจากความสามารถและแรงบันดาลใจของนักดนตรีทั้งผิวสีและผิวขาวที่กล้าปรับเปลี่ยนแนวการบรรเลงโดยอาศัยเครื่องดนตรีและองค์ประกอบพื้นฐานดนตรียุโรปโดยเฉพาะแนวทำนองและเสียงประสานนำมาผสมกับจังหวะลีลาดนตรีแอฟริกาตะวันตกดนตรีแจ๊สยุคแรกบรรเลงโดยวงขนาดเล็กบรรเลงด้วยคอร์เน็ต ทรัมเป็ต คลาริเน็ต และทรอมโบน ต่อมาจึงได้มีการนำแซ็กโซโฟนเข้ามามีบทบาทร่วมด้วย นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเครื่องดนตรีที่เรียกว่ากลุ่มเครื่องประกอบจังหวะได้แก่ เปียโน กีตาร์ เบส กลองชุด ทำ

หน้าที่บรรเลงประกอบจังหวะโดยบางเครื่องยังสามารถบรรเลงทำนองหรือคั่นสดได้ด้วย นักดนตรีแจ๊สยุคแรกส่วนใหญ่อ่านโน้ตได้น้อยมากมักจะเล่นจากความจำตามที่ได้ฟังมา และใช้ปฏิภาณคั่นสดให้เข้ากับทำนองเพลงทางคอร์ดหรือเสียงประสานของเพลงนั้นแปรและขยายความออกไป

ในช่วงแรกดนตรีแจ๊สที่มีลักษณะเด่นชัดและลงตัวจะบรรเลงตามสถานเริงรมย์ในเมืองนิวออร์ลีอันส์ต่อมานักดนตรีเหล่านี้ได้แยกย้ายกันไปยังนครชิคาโกและนครนิวยอร์ก ดนตรีแจ๊สในยุคแรก เช่น แร็กไทม์ [ragtime (เพลงเดินรำประเภทหนึ่ง)] บลูส์ (Blues) ได้รับความนิยมแพร่หลายในรัฐตอนใต้ของสหรัฐอเมริกาโดยเชื่อกันว่า แร็กไทม์เป็นต้นแบบของเพลงแจ๊ส ภายหลังดนตรีแจ๊สได้แพร่หลายไปยังฝั่งทวีปยุโรปด้วยต่อมานักดนตรีแจ๊สได้พัฒนาจนมีระเบียบแบบแผนตามหลักวิชาและมีการจัดหลักสูตรการเรียนระดับอุดมศึกษาทั้งในยุโรปและภูมิภาคอื่นของโลก.

อิสริยา เลหาดีรานนท์